

ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ

ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਦਮ

ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ, ਰਾਜਯੋਗ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਜਾਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਕੁਮਾਰੀ ਇਸ਼ਵਰੀਯ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਆਬੂ ਪਰਵਤ

ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ

- 1) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਰਣਾਸਰੋਤ
- 2) ਸੁੱਭ ਪ੍ਰੋਰਣਾ ਸੰਦੇਸ਼
- 3) ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਸੰਦੇਸ਼
- 4) ਸੁੱਭ ਕਾਮਨਾ ਸੰਦੇਸ਼
- 5) ਭੂਮਿਕਾ
- 6) ਇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰੋਰਣਾਂ - ਮਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾਓ ਕਰੋ
- 7) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ - ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ
- 8) ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ
- 9) ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ - ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ
- 10) ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜਤ
- 11) ਖੇਤੀ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ
- 12) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੁਝਾਓ
- 13) ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਗੱਲਾਂ
- 14) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਟਮਾਟਰ ਦੀ ਜੀਵਨ ਫਸਲ ਵਿਚ ਤੱਤਵਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਅਨ

ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਣਾਸਰੋਤ

18 ਫਰਵਰੀ 2008 ਦੇ ਦਿਨ ਪਰਮਕ੍ਰਿਸ਼ਕ ਪਰਮਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਅਵਿਅਕਤ ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮਾਬਾਬਾ ਨੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਦਾਦੀ ਹਰਿਦਯਮੋਹਿਨੀ ਜੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ .....

“ . . . ਕੋਈ ਨਵੀਨਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਨਾ ? ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਕੋਈ ਨਵੀਨਤਾ ? ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਕੋਈ ਵੀ ਦੱਸੋ (ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਹਮਾਂਕੁਮਾਰੀ ਮੋਹਿਨੀ ਭੈਣ ਜੀ ਨੇ ਸੁਨਾਇਆ ਕਿ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਜੈਗਿਕ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ) ਚੰਗਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜਕਲ ਜੋ ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਹਨ। ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਯੋਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਦੁਆਵਾਂ ਵੀ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਉਮੰਗ-ਉਤਸਾਹ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਅੱਛਾ ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ। ਅੱਛਾ . . .”

ਰਾਜਯੋਗਿਣੀ ਦਾਦੀ ਜਾਨਕੀ ਜੀ
ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਕਾ,
ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਕੁਮਾਰੀਜ਼, ਆਬੂ ਪਰਵਤ

ਸ਼ੁੱਭ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਵਿਸ਼ਵ ਨਾਟਕ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਸਰਵਗੁਣ ਸੰਪੰਨ, ਸੋਲਾਂ ਕਲਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਦਿਵਯ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰੋਗੀ, ਅਖੁੱਟ ਸਮਰੱਥੀ, ਬੇਹੱਦ ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਦਿਵਯ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਜੀਵਨ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਮੂਲ ਭਾਵ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਾਤਵਿਕ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ, ਸ਼ੁੱਧ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਅੰਨ, ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਆਦਿ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਦੀ ਪਰਮਪਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ...।

ਅਜਿਹੇ ਪਰਿਵਰਤਨਕਾਰੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਕੁਮਾਰੀ ਇਸ਼ਵਰੀਯ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜਯੋਗ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (R.E.R.F.) ਦੇ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਸ਼ਵਰੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਾਜਯੋਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਯੋਜਨਾ - ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਦਮ” ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੈਂ ਤਹਿਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਟਿ-ਕੋਟਿ ਸ਼ੁੱਭ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਭ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਸਫਲਤਾ ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਇਸ਼ਵਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ,
(ਬ੍ਰਹਮਾਕੁਮਾਰੀ ਜਾਨਕੀ)

ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੱਤਵਾਂ ਦੀ ਸਤੋਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਪਲੱਬਧ ਬੀਜ, ਖਾਦ ਅਤੇ ਸਾਧਨ-ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵੀ ਸਾਤਵਿਕ ਹੋਣਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਖੇਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਸੁੱਧਤਾ, ਸਵਾਦਿਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਨੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੱਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾਕੁਮਾਰੀ ਇਸ਼ਵਰੀਯ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜਯੋਗ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (R.E.R.F.) ਦੇ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਯੋਜਨਾ - ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਦਮ” ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਆਸਾਨ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਉਂਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਯੋਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜੇ ਢੰਗ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਵੱਧ-ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹਾਰਦਿਕ ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਦੀ ਹਾਂ।

ਇਸ਼ਵਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ,
(ਦਾਦੀ ਹਰਿਦਯਮੋਹਿਨੀ)
ਉਪ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਕਾ,
ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀਜ਼, ਆਬੂ ਪਰਵਤ।

ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਭਾਰਤ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਰੀਬ 70% ਲੋਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਕੜੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹੀ ਚੰਗਾ ਅੰਨ, ਵਧੀਆ ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਿਓਹਾਰ, ਉਤਸਵ ਆਦਿ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। (Agriculture is an Ancient Culture) ਇਸੇ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ Agri ਨੂੰ ਅਗ੍ਰੀ ਕਲਚਰ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਵੈਸਾ ਮਨ”। ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਤੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅੰਨ ਹੈ। ਤੰਦਰੁਤੀ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਸਾਤਵਿਕ ਅੰਨ, ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮ ਪ੍ਰੇਰਣਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਕੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਯੋਜਨਾ - ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਲਈ ਨਵਾਂ ਕਦਮ” ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ, ਨੈਵਿਕ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦੀ ਹਿਫਾਜਤ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਤਰੀਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਲਈ ਇਕ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਢੰਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ, ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਬੈਲੇਂਸ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖੇਤੀ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 100% ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾ ਦੇ ਨਾਲ,

ਇਸ਼ਵਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ,
(ਬ੍ਰਹਮਾਕੁਮਾਰੀ ਮੋਹਿਨੀ)
ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ,
ਆਬੂ ਪਰਵਤ।

ਭੂਮਿਕਾ

ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਦਿਕਾਲ ਸਤਿਯੁਗ ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤੋਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ, ਖੇਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਸ਼ੁੱਧ ਅੰਨ, ਫਲ, ਸਬਜੀਆਂ, ਦੁੱਧ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਦਰੁਸਤ/ਨਿਰੋਗੀ ਸੀ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਿਵਯ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਾ ਕਹਿਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ, ਸਹਿਯੋਗ, ਸਦਭਾਵਨਾ, ਸੁਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਸੁਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਧੰਨੋਂ ਸੰਪੰਨ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ ਸੀ। ਸ਼ਰਿਸਟੀ ਚੱਕਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੱਤਵ ਵੀ ਸਤੋਪ੍ਰਧਾਨਤਾ ਤੋਂ ਸਤੋ, ਰਜੋ ਅਤੇ ਤਮੋ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਗਏ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਪਵਿੱਤਰ ਰੂਪ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਦੇਹ-ਅਭਿਮਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਆ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਏ, ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ, ਜਰੂਰਤਾਂ ਵੱਧਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਵਾਰਥੀ ਮਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਦੀ ਗਈ। ਦੂਸਰੇ ਮਹਾਂਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਏ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਜਨਸੰਖਿਆ ਵੱਧਦੀ ਗਈ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਵੱਧਦੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਖਾਤਮੇ ਵੱਲ ਵੱਧਣ ਲੱਗੀ। ਉਪਜਾਊ ਧਰਤੀ ਬੰਜਰ-ਉਸਰ ਆਦਿ ਵੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤਵ ਆਪਣੇ ਸੰਤੁਲਨ ਖੋ ਬੈਠੇ। ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਵਰੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅੰਨ ਨੇ ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਮਨ ਅਤੇ ਤਨ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾ ਲਈ। ਤੱਤਵਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਬਿਗੜਨ ਕਾਰਨ ਕਿਤੇ ਸੋਕਾ, ਭੂਚਾਲ, ਸੁਨਾਮੀ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾ ਦੇ ਦੁਸ਼ਕਰਮ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਵਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

“ਜਾਗਤਿਕ ਅੰਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਸੰਗਠਨ 1988” ਰੋਮ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸਰਗਿਕ ਸਾਧਨ-ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨ ਬਣਾਉਣੇ ਅਤੀ ਜਰੂਰੀ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਜਰੂਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ: ਅੰਨ, ਕੱਪੜਾ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਸੁੱਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਇਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਜਮੀਨ, ਜਲ, ਵਨਸਪਤੀ, ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੀ ਮੰਨਣਯੋਗ “ਤੰਤਰ ਗਿਆਨ” ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸਨੇ ਕਿਵੇਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨ ਕੇ ਯੋਗਿਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਅਤੇ ਅਪਨਾ ਕੇ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕੀਏ।

ਪ੍ਰਜਾਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂਕੁਮਾਰੀ ਇਸ਼ਵਰੀਯ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਦਿਲਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾ ਰਾਜਯੋਗ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ (R.E.R.F.) ਦੇ ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ” ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਦਿਆਲਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਯੋਗੀ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਰਾਜਯੋਗ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਦੇ ਨਵੇਂ ਨੁਸਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾ ਕੇ ਖੇਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖਰਚਾ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆਂ ਫਸਲ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਵੇਂ ਯੁਗ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਕਦਮ ਹੈ।

ਪਰਮਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਆਦੀ-ਮੱਧ-ਅੰਤ ਦੇ ਗਿਆਤਾ, ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਾਗਰ, ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਦਾਤਾ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਰਾਜਯੋਗ ਸਿਖਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਾਓ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਮਤ ਹੈ - “ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨੋ, ਸਵੈਧਰਮ ਵਿਚ ਸਥਿੱਤ ਹੋਕੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਭਾਵ ਗਿਆਨ ਸੂਰਯਾ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਜੋੜੋ, ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਬਣਾ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁੱਖ ਸੰਕਲਪ ਹਰ ਸਿੱਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਅਸੰਭਵ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਆਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਉਚਤਮ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਸੁੱਖ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ”।

ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਆਪਣੇ ਅੰਨਦਾਤਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦਾ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਸਵਮਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨੇ। ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨ ਵਰਗ ਰਾਜਯੋਗ ਦੀ ਵਿਧੀ ਸਿੱਖ ਕੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਭਾਗ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸਫਲਤਾ ਸੰਪੰਨ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਣਨ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਜਾਂ ਕੀੜੇਮਾਰ ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਨਾਉਣ, ਫਿਰ ਉਸ ਵਿਚ ਯੋਗ ਦੀ ਸਕਾਸ਼ ਦਾ, ਆਤਮਾ ਦੇ ਸੱਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਨਿਜੀ ਉਪਯੋਗ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁੱਖ, ਸਾਤਵਿਕ, ਅੰਨ, ਫਲ ਅਤੇ ਸਬਜੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧ-ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿਓ, ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ

ਪਹਿਚਾਨੇ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੁਬਾਰਾ ਧੰਨ-ਧਾਨ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਬਣ ਵਿਸ਼ਵ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮ ਕੰਮ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ।

ਇਸੀ ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਹ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ” ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈ-ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸੀ ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ,

(ਬੀ.ਕੇ. ਰਾਜੂ)
ਮੁੱਖ ਸੰਪੋਜਕ, ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ,
ਆਬੂ ਪਰਵਤ।

(ਬੀ.ਕੇ. ਸਰਲਾ)
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਪੋਜਿਕਾ, ਗਰਾਮ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ,
ਆਬੂ ਪਰਵਤ।

ਇਸ਼ਵਰੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾਵਾਂ ਮਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰੋ

- 1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕਾ ਹੈ - ਮਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਉਣਾ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਰਾਕੇਟ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ, ਸ਼ੁੱਭ ਕਾਮਨਾ ਦੀ ਵਰਤੀ, ਦਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਮਨ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- 2) ਤੁਹਾਡੀ ਵਰਤੀ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਉਦੋਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲਟੀ ਵਰਤੀ ਦਾ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸਾਫ ਰੱਖੋ। ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ (ਵਿਅਰਥ) ਅਤੇ ਨੈਗਟਿਵ ਵਰਤੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਜ਼ਿਟਿਵ ਬਣਾਓ, ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਖਿਟ-ਖਿਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁੱਭ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।
- 3) ਨਮਿੱਤ ਆਤਮਾ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਵੇਸਟ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਬੈਸਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਤਾਵਰਣ 'ਤੇ ਫੈਲਾਓ, ਤਾਂ ਮਨਸਾ ਸੇਵਾ ਦਾ ਰਿਸਪਾਂਡ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।
- 4) ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ 5-5 ਮਿੰਟ ਦਾ ਕਰੋ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਸਾਕਾਰੀ, ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਾਕਾਰੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਨਸਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮਨਸਾ ਜਦ ਚਾਹੇ ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੇ ਉਥੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- 5) ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਰਤੀ (ਮਨੋ) ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਪੁਰੁਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਨ ਅਤੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਮਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਸਾਫ ਰੱਖਣਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਸੁਣੋ ਤਾਂ ਇਕ ਕੰਨ ਵਿਚੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਸਰੇ ਕੰਨੋਂ ਕੱਢ ਦਿਓ, ਉਦੋਂ ਮਨ ਦੁਆਰਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।
- 6) ਵਿਸ਼ਵ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਆ ਸ਼ਬਦ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖੋ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਜੜ੍ਹ ਚਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਮਨ ਨਾਲ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੇਤਨ ਵਿਚ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਿਰਫ ਦੂਆ ਲਵੋ ਅਤੇ ਦੂਆ ਦਿਓ।
- 7) ਇਕ-ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਸਰਵ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਚਾਬੀ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।
- 8) ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਕਠੋਰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਵੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੰਕਲਪ ਵੀ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਇਹ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਗਲ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਹਾਰ ਪਵਾਏਗੀ।

- 9) ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਿੱਟੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦੇ ਰਹੋਗੇ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਇਕਾਗਰਤਾ ਯਾਨੀ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ, ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਵੋ ਤਾਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿਖਾ ਸਕੋਗੇ।
- 10) ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਜੋ ਪਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿੱਥਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ (ਕੁਦਰਤ) ਨੂੰ ਵੀ ਪਵਿੱਤਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਬਾਪਦਾਦਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਬੱਚਾ ਲਗਾਵ ਮੁਕਤ ਬਣੇ - ਚਾਹੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲੋਂ, ਚਾਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ।
- 11) ਵਚਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਮਨ ਰਾਹੀਂ ਸੇਵਾ ਕਰੋਗੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਪਾਵਰਫੁੱਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾਸੀ ਬਣਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ ਹਲਚਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰੇਗੀ।
- 12) ਦੈਬੀ ਬੁੱਧੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਧੀਆਂ ਯੰਤਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਯੰਤਰ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੈਬੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੈਬੀ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੈਬੀ ਬੁੱਧੀ ਸਦਾ ਉਭਰਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਹੈ।
- 13) ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਜਦੋਂ ਨਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਪਾਵਰਫੁੱਲ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲਾਈਟ ਹਾਊਸ, ਮਾਈਟ ਹਾਊਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।
- 14) ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ - ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਉਪਰ ਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਜੇਤੂ। ਦੂਸਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ - ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਜੇਤੂ।
- 15) ਤੁਸੀਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਆਤਮਾਵਾਂ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਆਤਮਾਵਾਂ ਹੋ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੀ ਦਾਸੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਵੀ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਜਿੰਨਾ-ਜਿੰਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਤੋਪ੍ਰਧਾਨ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬਦਲ ਜਾਣਗੇ। ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨੋਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਸਦਾ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸ;ਧਾਰਣ ਨਹੀਂ।
- 16) ਤੁਹਾਡੀ ਪਵਿੱਤਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ (ਨਜਰ) ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ - ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਵਿੱਤਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਚੰਗੀ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
- 17) ਤੁਸੀਂ ਬੱਚੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਯਾਦ ਭਾਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵੀ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਮੂੰਹ

ਰਾਹੀਂ ਕੋਰਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ, ਪਰੰਤੂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਰਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਯੋਗਬਲ ਨਾਲ ਹੀ ਬਦਲਾਂਗੇ।

- 18) ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਹੀ ਸੰਕਲਪ ਹੋਵੇ “ਬਾਪ ਔਰ ਆਪ” ਇਸ ਨੂੰ ਹੀ ਯੋਗ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪਾਵਰਫੁੱਲ ਯੋਗ ਵਿਚ ਬੈਠੋਗੇ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਕਲਪ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਬਾਪ ਦੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸੰਕਲਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਟਾਪ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਟਾਪ ਹੋ ਜਾਓ, ਫੁੱਲ ਬ੍ਰੇਕ ਲੱਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ।
- 19) ਤੁਹਾਡੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਫਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸਹਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇੰਨੇ ਚੰਗੇ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ।
- 20) ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਜਾਣਦੇ ਹੋ, ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਜਾਣਕੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹੋ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ੁੱਭ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੰਗਮਯੁਗੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਆਤਮਾਵਾਂ ਹੋ। ਸੰਗਮਯੁਗ ਨੂੰ ਡਰਾਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।
- 21) ਜਿਵੇਂ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਸਾਧਨ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਨਿਮਿੱਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫੋਟੋ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਲਪਕਾਲ ਲਈ ਨੇੜਤਾ ਦਾ ਫਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਫਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ।
- 22) ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਭਾਵ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਕਲਪ। ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਚਾਲ ਤੇਜ਼ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਾਇੰਸ ਨੇ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਚਾਲ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਾਸਟਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸੂਕਸ਼ਮ ਮਨਸਾ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਏਗੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਵੀਘੱਟ, ਸਾਧਨ ਵੀਘੱਟ ਅਤੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵੀ ਘੱਟ ਲੱਗੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਸਦਾ ਫ੍ਰੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਹੋਵੇ “ਏਕਾਂਤ ਅਤੇ ਏਕਾਗਰਤਾ”।
- 23) ਏਕਾਂਤ ਪਸੰਦ ਆਤਮਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੂਕਸ਼ਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ - ਮਨ, ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਚਾਹੇ, ਜਿੱਥੇ ਚਾਹੇ, ਏਕਾਗਰ ਕਰ ਕਮਾਲ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵੀ ਮਾਲਿਕ ਹੋ, ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸਤੋਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵੀ ਤਮੇਂ ਤੋਂ ਸਤੋ ਵਿਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਨਸ਼ੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਰਾਹੀਂ ਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।

ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ - ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਲੋੜ

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਸਾਤਵਿਕ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂ, ਮਹਾਨ ਬਣਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣੀ ਰਹੇ। ਭਰੰਤੂ ਇੱਛਾ ਹੋਣਾ ਇਕ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰੁਸ਼ਾਰਥ ਕਰਨਾ ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ। ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਪਰੰਤੂ ਪਰਿਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਸ਼, ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਸ਼ ਕਰਮ ਅਜਿਹੇ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ, ਪਰ ਗੱਲ ਅਜਿਹੀ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਲਤਫਹਿਮੀ, ਮਨਮੁਟਾਵ, ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਵਾਧਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਰਹੇ, ਪਰੰਤੂ ਸਾਤਵਿਕ ਅੰਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਉਤੇਜਨਾਤਮਕ ਜਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤਵ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਲਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਨਸਿਕ ਆਵੇਗ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਲਿਤ, ਮਰਿਆਦਾਹੀਣ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਹਾਰ ਦਾ ਉਸਦੇ ਆਚਾਰ, ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਨ ਦਾ ਮਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਦਾ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ (ਬੀਮਾਰੀਆਂ) ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ “ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਵੈਸਾ ਮਨ, ਜੈਸਾ ਮਨ ਵੈਸਾ ਤਨ” ਇਸ ਲਈ ਤਨਾਵਮੁਕਤ, ਵਿਅਸਨਮੁਕਤ, ਚਰਿੱਤਰਵਾਨ ਜੀਵਨ ਜਿਓਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਇਹ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਂਤ, ਸ਼ੀਤਲ ਅਤੇ ਸਾਤਵਿਕ ਮਨੋਵ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸੁਖਮਈ ਅਤੇ ਆਨੰਦਿਤ ਜੀਵਨ ਜੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮਨ ਨੂੰ ਵਸ਼ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਮਨ ਨੂੰ ਵਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇ ਪਰਹੇਜ਼ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਅਨਾਜ, ਫਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ -

(1) ਨੈਸਰਗਿਕ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ:

ਇਸ ਵਿਚ ਜਮੀਨ ਦੀ ਜੁਤਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਸੀ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਦ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਨਿਰਾਈ, ਖਰਪਤਵਾਰ ਕੱਢਣ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਖੇਤੀ ਵਿਚੋਂ ਅਨਾਜ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਬੇਲੋੜਾ (ਵੇਸਟ) ਭਾਗ ਹੈ, ਉਸ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਆਛਾਦਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਲਹਿਣੀ (ਦਵਿੱਦਲ) ਫਸਲ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂੰਗ, ਉੜਦ, ਮੂੰਗਫਲੀ, ਸੋਇਆਬੀਨ) ਆਦਿ ਲਿੰਦੇ ਹਨ।

(2) ਸੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ:

ਜਮੀਨ ਦੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੜਣ ਵਾਲੇ (ਕੰਪੋਸਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ) ਜੋ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਪਰ ਆਛਾਦਿਤ ਕਰਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੱਲ ਚਲਾਕੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੰਪੋਸਟ ਖਾਦ, ਕੇਂਚੂਏ ਦੀ ਖਾਦ, ਹਰੀ ਖਾਦ, ਸੇਂਦਰੀ ਖਾਦ ਆਦਿ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਦਰੱਖਤ ਜਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਦਾ ਲਗਾਉਣਾ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੈਵਿਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ:

ਸੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਸੰਵਰਧਕ ਕ੍ਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਸਥਿਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂ, ਸਫੁਰਦ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂ, ਸੇਂਦਰੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਵਿਘਟਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂ, ਫਫੰਦਰੀਰੋਧਕ ਜੀਵਾਣੂ ਆਦਿ। ਫਸਲ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜੀਵਾਣੂ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(4) ਰਸਾਇਨਿਕ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ:

ਇਸ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ ਵਿਚ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰਕੇ ਖਰਪਤਵਾਰ (ਘਾਹ-ਫੂਸ) ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(5) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੌਗਿਕ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ:

ਯੋਗ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨੈਸਰਗਿਕ ਸਾਧਨ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਗੁਣਾਤਮਕ ਦਰਜਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਖਰਚਾ ਵੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਵੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਕ੍ਰਿਤੀ ਸੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸ਼ੁੱਧ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਵੀ ਸਾਤਵਿਕ, ਜਿਆਦਾ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਵਾਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ, ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਜਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਘਟੀਆ ਨਤੀਜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈ ਦੀ ਜਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਬਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਹਿਰੀਲੇ ਤੱਤ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬਿਗੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਊਰਜਾ ਦੀ ਚਾਲ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਗ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭੈੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਘਾਹ-ਫੂਸ (ਖਰਪਤਵਾਰ) ਦਾ ਭੈੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦੀ ਵਜਾ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਇੱਛਾ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦੁੱਖ, ਅਸ਼ਾਂਤੀ, ਤਨਾਓ ਵੱਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ

ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚੋਂ ਲਗਭਗ ਇਕ ਮਿਲੀਗਰਾਮ ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ., ਬੀ.ਐਚ.ਸੀ. ਵਰਗੀਆਂ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਬ੍ਰੇਨ, ਕਿਡਨੀ (ਗੁਰਦਾ) ਵਰਗੇ ਨਾਜੁਕ ਅੰਗਾਂ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਵੱਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਨਾਮਕ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖਤਰੇ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਲਖਨਊ ਸਥਿਤ “ਕਿੰਗ ਜਾਰਜ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਟਾਕਸੀਕਾਲੋਜੀ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ” ਦੁਆਰਾ ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ. ਅਤੇ ਮੈਲਾਥੀਨ ਵਰਗੀਆਂ ਜਹਿਰੀਲੀਆਂ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਛਿੜਕਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ 50% ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਦਰਦ, ਚਿੰਤਾ, ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਣਾ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਨਜਰ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਵਾਰਡ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਸੂਤੀ ਅਤੇ ਗਰਭ ਵਿਚ ਭਰੂਣ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ, ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਜਹਿਰੀਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ. ਅਤੇ ਬੀ.ਐਚ.ਸੀ. ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਈ ਗਈ।

ਸਨ 1977 ਵਿਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮਾਲਨਾਡ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਘਟੀ ਘਟਨਾ “ਹੰਡੀ ਗੋਡੂ ਸਿਨਟੋਮ” ਨਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਉਥੇ ਧਾਨ (ਚਾਵਲ) ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਬਹਿ ਕੇ ਨੀਚੇ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਕੜੇ ਸਨ। ਉਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਜਦੂਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ

ਖਾ ਲਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 200 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਕਵਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿਚ ਚਾਵਲ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਲਕਵਾ ਹੋਇਆ।

“ਅਮੇਰਿਗੋ ਮਾਸਕਾ” ਨਾਮਕ ਇਟਾਲੀਅਨ ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤਾ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ, ਜੰਤੂਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਹਨ, ਜੋ ਜੀਨਸ ਵਿਚ ਬਦਲਾਓ ਕਰਨ ਵਾਲੀ, ਅਣੂ-ਵਿਸਫੋਟਕ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰੇਡੀਓ ਐਕਟਿਵ ਮੂਨਦ੍ਰਵ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਝੋਲਿਬ, ਫਲਤਾਨ, ਕਪਤਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਫਫੂਦੀਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਹਰ ਸਾਲ ਇੰਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੰਨਾ 14 ਮੈਗਨੇਟ ਦੇ 19 ਹਾਈਡ੍ਰੋਜਨ ਬੰਬ ਗਿਰਨ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 15% ਬੱਚੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਲਾਂਗਤਾ ਨਾਲ ਜਨਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਨਸਪਤੀ, ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਜੋ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੰਨਾਂ ਭਿਆਨਕ ਹੈ।

ਕਲੋਰਿਨੇਟੇਡ, ਹਾਈਡ੍ਰੋਕਾਰਬਣ, ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ., ਪੀ.ਸੀ.ਬੀ. ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਯੁਵਕਾਂ ਵਿਚ ਨਪੁੰਸਕਤਾ ਦਾ ਰੋਗ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ, ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਏਡਜ਼ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੀ ਹੈ।

ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ

ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹੋਕੇ ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੀੜਾ ਫਸਲ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਸੋਚ ਕੇ ਜਦੋਂ ਦਵਾਈਆਂ ਛਿੜਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਫਸਲ ਅਤੇ ਅਨਾਜ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਅਨਾਜ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਬੁਰੇ ਵਿਚਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹੀ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ (Disturb) ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਲੜਨ-ਝਗੜਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਦੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਾਰਨ ਜਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਣੂ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਛਿੜਕਣ ਨਾਲ ਕੀੜੇ ਤੜਫ-ਤੜਫ ਕੇ ਮਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਹਿਰ ਪਿਲਾ ਕੇ ਮਾਰਨਾ ਵੀ ਤਾਂ ਪਾਪ ਕਰਮ ਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੀੜੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਕੀੜੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਹੈ ਭਾਵ ਕਈ ਹੋਰ ਨਸਲ ਦੇ ਕੀੜੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਖੁਰਾਕ ਹੈ।

ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਾਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸਾਡੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬੁਰੇ ਕਰਮ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਭਾਵ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਮਹਾਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਹ ਜਖਮੀ ਹੋਕੇ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋਣੇ 'ਤੇ ਪਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਿਹੜਾ ਪਾਪ ਕਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂਨੂੰ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋਣੇ 'ਤੇ ਲੇਟ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਛੱਡਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਭੀਸ਼ਮ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਭੀਸ਼ਮ ਜੀ ਰੱਥ 'ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਕਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਸੱਪ ਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਰੱਥ ਦੇ ਨੀਚੇ ਆਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਉਸ ਸੱਪ ਨੂੰ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਹ ਜੀ ਨੇ ਸੱਭ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭੀਸ਼ਮ ਜੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸੱਪ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਝਾੜੀ ਵਿਚ ਜਾ ਗਿਰਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਸੱਪ ਹਿੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਚੱਲ ਨਾ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਉਥੇ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭੀਸ਼ਮ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉਵੇਂ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਵਾਕੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਇਹ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇੰਨਾਂ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਇੰਨਾਂ-ਇੰਨਾਂ ਕਮਾਇਆ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਰੰਡੂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਦੁੱਖ, ਅਸ਼ਾਂਤੀ, ਤਨਾਓ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਫਲ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦੀ।

ਇਸ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਕਰਮ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ, ਜਰਾ ਵੀ ਜਾਨੇ-ਅਣਜਾਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਡਿਸਟਰਬ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਗਰ ਕਰਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਹਿਸਾਬ ਤਾਂ ਦੇਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਵੀ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਹ ਜਖਮੀ ਹੋਕੇ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋਣੇ 'ਤੇ ਪਏ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਰਜੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਣ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਭੀਸ਼ਮ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਰਜੁਣ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦ੍ਰੋਪਦੀ ਦਾ ਵਸਤਰ ਹਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਰਹੇ? ਤਾਂ ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਹ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂਨੇ ਕੌਰਵਾਂ ਦਾ ਅੰਨ ਖਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਖੂਨ ਬਣ ਕੇ ਮੇਰੀਆਂ ਨਸਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਬਾਣ (ਤੀਰ) ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਉਹ ਖੂਨ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੁੱਧ ਅੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਕੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਸਾਡੀ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਪੱਤੀਆਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵੱਜੋਂ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਸੁਖਮਈ, ਆਨੰਦਿਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਟੀਚੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਨਾਲ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਮੁੱਖ ਜੜ੍ਹ ਵਿਗੜ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮੁੱਖ ਜੜ੍ਹ ਹੈ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਨੈਸਰਗਿਕਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਕੇ, ਕ੍ਰਿਤਰਿਮ ਜੀਵਨ ਅਪਨਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹੁਣ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਨਿਸਰਗ ਅਤੇ ਪੰਜੇ ਤੱਤਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਤੋਂ, ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਤੋਂ, ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ, ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜ ਕੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਖਮਈ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜਯੋਗ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ “ਰਾਜਯੋਗ” ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਜਮੀਨ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਫਸਲ ਨੂੰ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਸਾਤਵਿਕਤਾ ਵੀ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਖੇਤੀ ਪੱਧਤੀ ਦਾ ਨਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ “ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ”।

ਇਹ ਯੋਗ ਕੋਈ ਅਗਿਆਨ ਜਾਂ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਯੋਗ ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਗਿਆਨ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੰਤਰ, ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਜਾਂ ਆਸਾਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅੱਜ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਯੋਗ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬੇਚੈਨੀ, ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ ਤਨਾਓ ਤਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਵੱਧਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕਲਿਯੁਗ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਯੋਗੋਸ਼ਵਰ, ਗਿਆਨ ਸਾਗਰ ਪਰਮਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਖੁਦ ਪ੍ਰਜਾਪਿਤਾ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਾਹੀਂ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਯੋਗ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ “ਰਾਜਯੋਗ” ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁਗ ਵਿਚ ਰਾਜਯੋਗ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਗ ਹੀ ਇਕ ਮਾਤਰ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਤਨਾਓ ਦੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਨ-ਮਨ ਨੂੰ ਸੁੱਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜਯੋਗ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਰਮਕੁਸ਼ਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਿਯੁਗ ਦੇ ਇਸ ਦੁਸ਼ਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਜਿਓਣ ਦੀ ਕਲਾ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜਯੋਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ

ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਗੁਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਗੁਣ, ਕਲਾਂਵਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜਯੋਗ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕਲਾ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ, ਸ਼ੁੱਧ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਨ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ “ਰਾਜਯੋਗ” ਇਕ ਔਸ਼ਧੀ (ਦਵਾਈ) ਹੈ।

ਰਾਜਯੋਗ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਦੈਬੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਾਧਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜਯੋਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰੀਰਕ ਆਸਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ, ਪਰੰਤੂ ਹਰ ਇਕ ਗੱਲ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਲੋੜਵੰਦ ਇਸ ਰਾਜਯੋਗ ਦਾ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹੋਕੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪਾਲਣ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਪਰਮ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਸੁੱਖ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਯੋਗ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ, ਧਰਮ, ਰੰਗ, ਉਮਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਯੋਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਭੂਤੀ (ਅਹਿਸਾਸ) ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਲੋੜ ਹੈ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਣ ਦੀ।

ਵਨਸਪਤੀ ਜਗਤ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ

ਡਾ. ਸਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਰੱਖਤ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਫੇਫੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਂਹ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਪੇਟ ਦੇ ਅੰਨ ਨੂੰ ਹਜ਼ਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੀ ਗਿਆਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦੇਣਾ, ਇਹ ਕ੍ਰਿਆ ਵੀ ਵਨਸਪਤੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਹਲਚਲ ਨੂੰ ਜਾਨਣ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ੀਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਪਲ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਪਸ਼ੂ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੰਬ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਊਰਜਾ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਟੀਕਲ ਪਲਸ ਰਿਕਾਰਡਰ ਮਸ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਊਰਜਾ (ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ) ਛੂੰਹਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਊਰਜਾ ਦਾ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਂਗ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਤੀਜਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਕਲੀਵ ਬੱਕਸਟਰ ਜੀ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਲਾਏ ਡਿਟੈਕਟਰ” ਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਰਾਹੀਂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ

’ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ। ਮਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਉਰਜਾ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਘੱਟਦਾ-ਵੱਧਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਗੁੱਸਾ ਲਾਏ ਡਿਟੈਕਟਰ ਵਿਚ ਗੱਲਵਹਾਨੇ ਮੀਟਰ ਨਾਲ ਨਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡ੍ਰਾਸਿਨਾ ਨਾਮ ਵਨਸਪਤੀ ਦਾ ਪੱਤਾ ਯੰਤਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਪੱਤੇ ਨੂੰ ਜਲਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੱਤਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਮਾਚਿਸ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੁਰੰਤ ਯੰਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਸੂਈ ਜੋਰ-ਜੋਰ ਨਾਲ ਗੁੱਸਾ ਦਰਸਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਉਸੀ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਨਸਪਤੀ ਨੇ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਸਰੀ ਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਤਾ ਜਲਾਉਣ ਦਾ ਨਾਟਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਰੱਖਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਘੱਟ ਗਤੀ ਵਾਲੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰੱਖਤ ਸੱਚ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸਮਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਨਰੀਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ 25 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ’ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਾਏ ਡਿਟੈਕਟਰ ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਜਰੀਏ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਨਤੀਜਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰੱਖਤ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਚ ਇਕ ਅਟੁੱਟ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੇ ਉਸ ਦਰੱਖਤ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰੱਖਤ/ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵੀ ਉਸੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਨਸ ਭੌਤਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਜਨਕ “ਫਹਿਨਰ” ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਅੰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪੇ ਹੀ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਲੱਗ ਹੈ।

ਅਲਬ੍ਰੇਟ ਹਰਜ਼ੀਲੀ ਨਾਮ ਦੇ ਇਕ ਸੰਸ਼ੋਧਕ ਨੇ “ਦੀ ਓਰੀਜ਼ੀਨ ਆਫ ਇਨਾਰਗੇਨਿਕ ਸਬਸਟੇਨਸੇਸ” ਨਾਮਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧ ਕਰਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀ ਕੇਵਲ ਅੰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਦੂਗਰਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਕ ਮੂਲਦ੍ਰਵ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਦੂਸਰੇ ਮੂਲਦ੍ਰਵ ਵਿਚ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਨਸਪਤੀ ਸਫੁਰਦ ਦਾ ਗੰਧਕ ਵਿਚ, ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਦਾ ਫਾਸਫੇਟ ਵਿਚ, ਮੈਗਨੇਸ਼ੀਅਮ ਦਾ ਕੈਲਸ਼ੀਅਤ ਵਿਚ, ਕਾਰਬੋਨਿਕ ਏਸਿਡ ਦਾ ਮੈਗਨੇਸ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦਾ ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਵਿਚ ਰੂਪਾਂਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਨਸਪਤੀ ਨਵੀਂ ਰਚਨਾ

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਰਜਾ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

“ਚਾਰਲਸ ਡਾਰਵਿਨ” ਨਾਮ ਦੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਅਕਾਲਪਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ “ਦੀ ਪਾਵਰ ਆਫ ਮੂਵਮੈਂਟਸ ਇਨ ਪਲਾਂਟਸ” ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜੋ ਮੂਲ ਜੀਵਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬ੍ਰੇਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੇਸ਼ੀਆਂ, ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਲਚਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਡਾ. ਟੀ.ਸੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੈਨਈ ਸਥਿਤ “ਅੰਨਾਮਲਾਈ ਵਿਦਿਆਪੀਠ” ਵਿਚ ਬੰਸੁਰੀ, ਵਾਇਓਲੀਨ, ਵੀਣਾਵਾਦਨ, ਪੇਟੀ (ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ) ਆਦਿ ਸੰਗੀਤਕ ਸੌਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ’ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਫਲ, ਫੁੱਲ, ਬੀਜ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ’ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ 72% ਵੱਧ ਗਈ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ 20% ਜਿਅਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤਾ। ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਪਾਂਡੀਚੇਰੀ ਸਥਿਤ ਸੱਤ ਸਥਾਨਾਂ ’ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਨਾਜ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ 25 ਤੋਂ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਘੁੰਗਰੂ, ਭਰਤ ਨਾਟਿਅਮ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਗੋਂਦੇ ਅਤੇ ਪਿੱਟਯੂਨੀਆਂ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿਚ 15 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫੁੱਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਚ ਦੀ ਲਯ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਮਾਣ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੇ ਜਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ’ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਟ ਕੀਤਾ।

ਡਾ. ਹੇਮਾਂਗੀ ਜਾਂਭੇਕਰ ਨੇ ਆਪਣੇ “ਨੈਸਰਗਿਕ ਸ਼ਕਤੀਓਂ ਕਾ ਨਿਯੋਜਨ” ਲੇਖ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੌਰ ਉਰਜਾ (ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਰਜਾ), ਚੰਦਰ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਉਰਜਾ ਰਾਹੀਂ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਕਰਨਾ, ਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ, ਬੰਜਰ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣਾ ਸਹਿਜ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਰਜਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਜੀਵਾਣੂ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ’ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ ਆਦਿ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਓ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਰਜਾ ਨਿਯੋਜਨ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਅਤੀ ਉਰਜਾ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਰਜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਰਾਈਝੋਬਿਅਮ ਦੇ ਜੀਵਾਣੂ ਠੀਕ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਨੱਤਰ ਸਥਿਰੀਕਰਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਮੇਨੋਜੇਨਿਕ ਜੀਵਾਣੂ ਅਤੇ ਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਣੂ ਜਿਅਦਾ ਮਿਹਨਤੀ ਹੋਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੰਪੋਸਟਿੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੋਣਾ, ਗੰਨੇ ਵਿਚ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਵੱਧਣਾ, ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਰੋਗ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਛਿੜਕਾਓ ਨਾਲ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿਚ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜੱਗ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਜਾਰਜ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਕਾਵਰਹਰ ਦੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜਾਂ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਬਾਈਬਲ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਇਸ ਵਿਚ ਹੀ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਯਕੀਨ ਵਿਚ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੀ ਸੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵਾਗ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਦਰੱਖਤ-ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਨੇਲ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜਾਦੂਗਰ “ਲਿਊਥਰ ਬਰਬੱਕ” ਨੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਕੇਕਤਸ (ਨਿਵਡੂੰਗ) ਦੀ ਵਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਅਰਜੀ ਪਾਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੰਡੇ ਕੱਢ ਲਵੇ। ਬਰਬੱਕ ਦੇ ਪਿਆਰ ਲਈ ਨਿਵਡੂੰਗ ਨੇ ਉਸਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜੋ ਕੰਡੇ ਸਨ, ਉਹ ਕੱਢਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਸੀ। ਇਸੀ ਕਾਰਨ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1906 ਦੇ ਭੂਚਾਲ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸੈਨਫ੍ਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਰਬੱਕ ਦਾ ਮਕਾਨ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਿਆ। ਬਰਬੱਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਨੈਸਰਗਿਕਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਲੱਖਣ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜੋੜਣ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਨਿਸਰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਯੁਗ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਕੁਦਰਤੀ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਨਿਸਰਗ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਕੇ ਚੱਲਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੀ ਕਾਰਨ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਅਪਨਾਪਨ, ਸਨੇਹ, ਪ੍ਰੇਮ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਤਜਰਬਾ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਮੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇਵੇਗੇ ਅਤੇ ਲਵੇਗੇ ਤਾਂ ਇਹੀ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਪਿਆਰ ਹੈ, ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਉਪਰ ਯਕੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਸੱਚੇ-ਸੱਚੇ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਬਣ ਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇਸ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਮੀ ਨੂੰ ਸੁਜਲਾਮ ਸੁਫਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਦੇ ਤਪੱਸਵੀਆਂ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਿਸ਼ੀ-ਮੁਨੀ ਗੁਫਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਤਪੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਿੰਸਕ ਬੁੱਧੀ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਤਪੱਸਵੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੰਸਕ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਗਮ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਵਿਚ ਤਪੱਸਵੀ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਹੀ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵੀ ਆਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਪੱਸਿਆ ਯਾਨੀ ਯੋਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਅਨੋਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੰਭਵ ਵੀ ਸੰਭਵ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇੱਥੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਸਾਨ ਯੋਗ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੰਤਰ, ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮ ਅਤੇ ਆਸਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਯੋਗ ਦਾ ਸਰਲ ਅਰਥ ਹੈ - “ਯਾਦ” ਇਸ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਯੋਗ ਸਾਨੂੰ ਕਰਮਯੋਗ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਜਯੋਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਖੁਦ ਦਾ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ? ਮੈਂਨੂੰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਯੋਗ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ? ਰਾਜਯੋਗ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਧੀ ਹੈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜਿਓਤੀ ਬਿੰਦੂ ਰੂਪ ਆਤਮਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ, ਦੈਬੀ ਜਿਓਤੀ ਬਿੰਦੂ ਰੂਪ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧ ਜੋੜਣਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੇ। ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਜੋੜਣ ਦੇ ਲਈ ਲੋੜ ਹੈ ਉਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਬੈਟਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਨਾਲ ਜੋੜਣ 'ਤੇ ਬੈਟਰੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ, ਜੋ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧ ਜੋੜਣ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜਯੋਗ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ - ਆਤਮ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨਾ। ਚੱਲਦੇ-ਫਿਰਦੇ, ਉਠਦੇ-ਬੈਠਦੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੱਤਿਆਨਿਜ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪੱਕਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜ ਰਹੇ।

ਆਤਮਾ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੁੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ - ਮਨ, ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰ

ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬੁੱਧੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਯਾਦਾਸ਼ਤ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਸਕਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵ੍ਰਿਤੀ (ਬੁੱਧੀ) ਬਣਦੀ ਹੈ, ਉਸੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ (ਦੇਖਣ ਦੀ ਨਜਰ) ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜੈਸਾ

ਸਾਡਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਵੇਗਾ, ਵੈਸਾ ਹੀ ਵਿਹਾਰ (ਕਰਮ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡੇ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਸੰਸਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਆਤਮਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਸਵਰੂਪ, ਪਵਿੱਤਰ ਸਵਰੂਪ, ਸ਼ਾਂਤ ਸਵਰੂਪ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਵਰੂਪ, ਸੁੱਖ ਸਵਰੂਪ, ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ, ਸ਼ਕਤੀ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਦੈਬੀ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਰੋਤ ਯਾਨੀ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਸਮਝ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਖੁਦ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵਧਾਉਂਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਮਿੰਟ, ਫਿਰ ਦੋ, ਤਿੰਨ ਕਰਕੇ, ਪੰਜ-ਦਸ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਇਕਾਗਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ (ਪ੍ਰਕੰਪਨ) ਆਤਮਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਫੈਸਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸਮੇਤ ਸਭ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਵਰਤਵਾਨ ਸਮੇਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੇਹ ਸਮਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸਮੇਤ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ, ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ, ਪ੍ਰਾਣੀ, ਦਰੱਖਤ-ਵਨਸਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ ਰਾਜਯੋਗ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਆਤਮਾ ਦੇ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਸਮੇਂ ਸਭ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਤਮਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰ ਰਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜਯੋਗ ਵਿਚ ਆਤਮਾ ਪਰਮਾਤਮ-ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ (ਪ੍ਰਕੰਪਨ) ਰਾਹੀਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਕਾਗਰ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਰਹਿ ਕੇ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਦੂਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚੰਗਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੂਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਹਰ ਜਿਨਸ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਅਸੀਂ ਨੇ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਰਾਜਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਪੰਜੇ ਤੱਤਵ ਧਰਤੀ, ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਅੱਗ ਅਤੇ ਆਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਤਾਰੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਨਸਪਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਫਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਜਮੀਨ ਤੋਂ ਫਸਲ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਦੇ ਕੇ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਓ। ਫਿਰ ਬੀਜ ਨੂੰ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੀਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੋ। ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਜ ਦੇ ਫੁੱਟਣ ਸਮੇਂ, ਪੌਦਿਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਸਮੇਂ, ਫਸਲ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਭਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਅਨਾਜ ਕੱਢਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ

ਜਮੀਨ, ਬੀਜ, ਪੌਦੇ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੀੜੇ, ਰੋਗ, ਪੰਛੀ, ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਤੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਕਾਸ਼ (ਪ੍ਰਕੰਪਨ) ਦੇ ਕੇ ਪੂਰੀ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਫਸਲ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਕਵਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਆਭਾਮੰਡਲ ਬਣਾਓ।

ਇਹ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਕ ਹੀ ਸਮੇਂ, ਇਕ ਹੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਅਤੇ ਇਕੋ ਹੀ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਚਾਹੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੋ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ - ਖੇਤਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾਂ ਵੀ ਦੂਰ, ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸਿਰਫ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਓ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜੇ ਤੱਤਵਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਅਤੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਫਿਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਾਲੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਸਿਲ ਨੂੰ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਪਰਮਾਤਮ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ (ਅਨੁਭੂਤੀ) ਕਰਾਓ।

ਦਿਨ ਭਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਦੇ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਬੈਠ ਕੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਯੋਗ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਵਾ ਫਸਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਾਓ। ਇਸ ਯੋਗੀ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਫਸਲ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰੋ, ਆਪਣੀ ਸ਼ੁੱਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰੋ, ਅਪਨੇਪਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ। ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਮਾਂ ਵਾ ਕਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਫਲ ਦੇ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਰੋ, ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾਂ ਕਰੋ।

ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਚਾਹੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਖਾਦ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ, ਘਾਹ-ਫੂਸ ਕੱਢਦੇ ਸਮੇਂ, ਟਾਨਿਕ ਜਾਂ ਕੀਟਰੋਧਕ ਦਾ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪਿਤਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ, ਟਾਨਿਕ ਅਤੇ ਕੀਟਰੋਧਕ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ।

ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੂਕਸ਼ਮ ਸ਼ਰੀਰ (ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਸਵਰੂਪ) ਰਾਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਸੂਕਸ਼ਮਵਤਨ ਵਿਚ ਬਾਪਦਾਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਜਾਓ ਅਤੇ ਬਾਪਦਾਦਾ ਰਾਹੀਂ ਸਾਕਾਸ਼ ਯਾਨੀ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਓ। ਸੂਕਸ਼ਮਵਤਨ - ਜਿੱਥੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਵਰੂਪ, ਇਸ ਸਾਕਾਰ ਜਗਤ (ਪੰਜੇ ਤੱਤਵਾਂ ਦੇ ਮਾਂਡਵੇ) ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੂਕਸ਼ਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਈਟ ਦਾ ਵਤਨ, ਅਵਿਅਕਤ ਵਤਨ ਜਾਂ ਸੂਕਸ਼ਮ ਵਤਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸ਼ੁੱਭ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਰਮਧਾਮ ਦੀ ਚੰਗੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਨਾਲ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਓ। (ਪਰਮਧਾਮ - ਜੋ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮੂਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜੇ ਤੱਤਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲਾਲ ਸੁਨਹਿਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੱਤਵ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾਂਡ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਬਾਪਦਾਦਾ ਨੂੰ ਨੀਚੇ ਬੁਲਾਕੇ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਬਾਪਦਾਦਾ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਰੋਗੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ

ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੋ। (ਬਾਪਦਾਦਾ - ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਬਾਪ ਕੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਵਬਾਬਾ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਬ੍ਰਹਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਪ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਬਾਬਾ ਨੂੰ ਦਾਦਾ ਯਾਨੀ Grandfather ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।)

ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਵਿਸ਼ਵ ਗਲੋਬ ਦੇ ਉਪਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਮਧਾਮ (ਸ਼ਾਂਤੀਧਾਮ) ਨੀਚੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਮਧਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ.....। ਇਕ ਦੰਮ ਪਵਿੱਤਰ, ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਫਸਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ...।

ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੂਕਸ਼ਮ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਸਵਰੂਪ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ, ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨਾਲ ਸਾਕਾਸ਼ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਵੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਾਕਾਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਕੋਈ ਵੀ ਫਫੁੰਦੀ, ਰੋਗ ਜਾਂ ਕੀੜੇ ਦਾ ਅਸਰ ਫਸਲ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪਵਿੱਤਰ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ, ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਰਨਾਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਦਿਓ, ਫਿਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਦਿਓ।

ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਸੰਗਠਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯੋਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਮੂਲ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਰਾਜਯੋਗ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ (ਆਤਮਾ ਦੇ) ਸੱਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ:

- 1) ਗਿਆਨ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਤਮਾ ਗਿਆਨ ਸਵਰੂਪ ਹੋਕੇ ਗਿਆਨ ਸੂਰਜ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸੁੱਭ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸੇ ਮੁਤਾਬਕ ਫਸਲ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਫਸਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾਤਮਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਮੀਨ ਨਾਲ ਅੰਨ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੱਤਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਣਾ, ਅੰਨ ਦਾ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਅੰਨ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀ ਵਿਚ ਅੰਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਇਸ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਪ੍ਰਯੋਗ - ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਕਿ ਮੈਂ ਆਤਮਾ ਗਿਆਨ ਸਵਰੂਪ ਹਾਂ.... ਗਿਆਨ ਸੂਰਜ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਰਾਹੀਂ ਉਂਗਲੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ...। ਦਸ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਇਹੀ ਇਕ ਸੰਕਲਪ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਫਸਲ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਉਣ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ (ਪ੍ਰਤੀਸਾਦ) ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। (ਧਿਆਨ ਰਹੇ - ਜਦੋਂ ਉਂਗਲੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜਾਰਾ ਵੀ ਸੰਸ਼ਯ ਜਾਂ ਗਲਤ/ਵਾਧੂ ਵਿਚਾਰ ਮਨ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ)

2) ਪਵਿੱਤਰ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਤਮਾ ਪਵਿੱਤਰ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁੱਧ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਫਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਵੀ ਅਪਵਿੱਤਰ ਰੋਗ ਜਾਂ ਕੀੜੇ (ਫਫੂੰਦ ਰੋਗ/ਵਾਇਰਸ) ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਵਾ ਫਸਲ ਦੇ ਨਿਰੋਗੀ ਬਣਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲੜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰੱਖਕੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਸ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੀਏ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਰਨਾਂ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਫਸਲ ਵਿਚ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੋਗ ਜਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

3) ਸ਼ਾਂਤ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਆਤਮਾ ਸ਼ਾਂਤ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਤਨਾਓ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਨਾਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਹ ਲੈਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰੇ ਦਵ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ (ਊਰਜਾ ਦਾ ਕੰਮ) ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰੱਖੋ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਸ ਮਿੰਟ ਲਈ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਜਾਓ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੋ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਜਾਂ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਓ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਤੀਜੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

4) ਪ੍ਰੇਮ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਆਤਮਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲਵਲੀਨ ਹੋਕੇ, ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸਾਦ (ਨਤੀਜਾ) ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਵੀ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੂਲਦਵ (ਅੰਨ) ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨਾ, ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੰਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਾਂਹ ਕ੍ਰਿਆ ਆਦਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਜੀਵਨਸੱਤਵ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰੱਖਕੇ ਪ੍ਰੋਮ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਪ੍ਰੋਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਲਵਲੀਨ ਹੋਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਕਿ ਪ੍ਰੋਮ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਮ ਸਵਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

- 5) ਸੁੱਖ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਆਤਮਾ ਸੁੱਖ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਵਾਇਬਰੇਸ਼ਨ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਅਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਥੁਰ (ਤਨਾ) ਅਤੇ ਡਾਹਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਫਸਲ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵੀ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਵੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।

ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਸੁੱਖ ਦੇ ਸਾਗਰ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਸ ਮਿੰਟ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੋ ਕਿ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਉਣ ਨਾਲ ਸੁੱਖ ਸਵਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

- 6) ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਤਮ-ਅਭਿਮਾਨੀ ਬਣ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ ਆਨੰਦ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਆਨੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾਂ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਸਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਫਲ ਜਾਂ ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਚਮਕ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰੱਖ ਕੇ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋਕੇ, ਆਨੰਦ ਦੇ ਸਾਗਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਦਸ ਮਿੰਟ ਤੱਕ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਜਾਓ, ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਕਿ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਆਨੰਦ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਉਣ ਨਾਲ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

- 7) ਸ਼ਕਤੀ ਸਵਰੂਪ: ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਕਤੀ ਸਵਰੂਪ ਹੋਕੇ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਆਤਮਾ ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਫਸਲਯੋਗ ਜੀਵਾਣੂਆ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀ ਪੱਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੋਕੇ ਵੱਧਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ

ਰੋਗ ਜਾਂ ਕੀੜੇ ਨਾਲ ਵਸਨਸਪਤੀ ਆਪ ਲੜਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਵਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਕ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੈਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਉਂਗਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀ-ਸਵਰੂਪ ਬਣ ਕੇ ਸਰਵਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ ਕਿ ਮੇਰੇ (ਆਤਮਾ) ਰਾਹੀਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਉਂਗਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਤਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਫਸਲ 'ਤੇ ਛਿੜਕਾਓ ਨਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਸਵਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

- 8) ਦੈਬੀ ਗੁਣ: ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਣ ਮੂਰਤ ਬਣ, ਦੈਬੀ ਗੁਣਾ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰ ਹੋਕੇ ਜਮੀਨ ਅਤੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕੰਪਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਵਿਚ ਸਾਤਵਿਕਤਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਮਾਨਵ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ- “ਜੈਸਾ ਅੰਨ ਵੈਸਾ ਮਨ ਅਤੇ ਜੈਸਾ ਮਨ ਵੈਸਾ ਤਨ”।

ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਪ੍ਰਦੱਤ ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿੱਥੇ ਹੈ, ਉਥੇ ਦੀ ਹੀ ਹੈ। ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਜੋ ਹੈ, ਉਸੀ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਹ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਨੈਸਰਗਿਕ ਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਰਸਾਇਨਿਕ ਖਾਦ, ਤ੍ਰਿਣਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਮੀਨ ਸ਼ਕਤੀਹੀਨ ਬਣੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੇੜ-ਪੌਦਿਆਂ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਸੇਂਦਰੀ-ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਆਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ:

(1) ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫਸਲ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਬੇਲੋੜਾ ਭਾਗ (ਵੇਸਟ ਪਾਰਟ) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਜਮੀਨ ਦੇ ਉਪਰ ਫਸਲ ਵਿਚ ਆਛਾਦਿਤ ਕਰੋ ਜਾਂ ਜਮੀਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਿਲਾ ਦਿਓ।

ਜਿਵੇਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਤਨਾ, ਘਾਸ-ਫੂਸ ਜਾਂ ਧਾਨ ਦਾ ਫੂਸ, ਕਣਕ ਦਾ ਫੂਸ, ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੇ ਟਰਫਲ, ਗੰਨੇ ਦੇ ਪੱਤੇ ਆਦਿ ਜਮੀਨ ਦੇ ਉਪਰ ਆਛਾਦਿਤ ਕਰੋ ਜਾਂ ਹੱਲ ਚਲਾਕੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਸੇਂਦਰੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(2) ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 6 ਟਨ ਗੋਬਰ ਦੀ ਖਾਦ ਪਾਉਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਜੀਵਾਣੂ ਸਥਿਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(3) ਜੇਕਰ ਗੋਬਰ ਦੀ ਖਾਦ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਹਰੀ ਖਾਦ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

ਤਾਗ (ਸਨ)	5 ਕਿੱਲੋ	ਜਵਾਰ	1 ਕਿੱਲੋ
ਢੈਂਚਾ	5 ਕਿੱਲੋ	ਧਨੀਆਂ	1 ਕਿੱਲੋ
ਮੂੰਗ	1 ਕਿੱਲੋ	ਚੌਲਾਈ	1 ਕਿੱਲੋ
ਉੜਦ	1 ਕਿੱਲੋ	ਪਟਸਨ	1 ਕਿੱਲੋ
ਚਨਾ	1 ਕਿੱਲੋ	ਰਾਜਗਿਰਾ	200 ਗਰਾਮ
ਮੇਥੀ	1 ਕਿੱਲੋ		

➤ ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੀਜ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਏਕੜ ਖੇਤ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰੋ। 45 ਤੋਂ 50 ਦਿਨ ਵਿਚ ਇਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਜਮੀਨ ਅੰਦਰ ਮਿਲਾ ਦਿਓ।

➤ ਗੰਨੇ ਅਤੇ ਕੇਲੇ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਕੱਟ ਕੇ ਉਪਰੋਂ ਆਛਾਦਿਤ ਵੀਕ ਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

(4) ਜੀਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ: ਦੇਸੀ ਗਾਂ ਦਾ ਗੋਬਰ 10 ਕਿੱਲੋ, ਗੋਮੂਤਰ 5 ਲੀਟਰ, 2 ਕਿੱਲੋ ਕੈਮੀਕਲ ਰਹਿਤ ਗੁੜ, 250 ਗਰਾਮ ਦੇਸੀ ਗਾਂ ਦਾ ਘੀ, (ਜੇਕਰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਮੂੰਗਫਲੀ ਜਾਂ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦਾ ਤੇਲ 250 ਗਰਾਮ), 2 ਲੀਟਰ ਦੇਸੀ ਗਾਂ ਦਾ ਦਹੀਂ, 2 ਕਿੱਲੋ ਚਨਾ ਜਾਂ ਚੌਲਾਈ ਜਾਂ ਮੂੰਗ ਜਾਂ ਉੜਦ ਦਾ ਆਟਾ, ਬਰਗਦ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਦੇ ਨੀਚੇ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਇਕ ਕਿੱਲੋ, (ਜਾਂ ਜਿਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਜੀਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਫਸਲ ਦੇ ਜੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਇਕ ਕਿੱਲੋ), 200 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾਕੇ ਇਕ ਸੀਮੇਂਟ ਜਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਦਿਨ ਤੱਕ ਮੋਟੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਟੈਂਕੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਰੋਜ਼ 2 ਵਾਰ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਘੜੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਿਲਾਓ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

➤ ਇਹ ਮਿਸ਼ਰਣ ਇਕ ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਜਮੀਨ ਗਿੱਲੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰੋ ਜਾਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਮਿਲਾ ਕੇ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸੂਕਸ਼ਮ ਜੀਵਾਣੂ ਵੱਧਣਗੇ।

➤ ਏਰ ਫਸਲ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਜੀਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(6) ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਾਦ:

ਮੱਕੀ	10 ਕਿੱਲੋ	ਉੜਦ	2 ਕਿੱਲੋ
ਸੋਇਆਬੀਨ	10 ਕਿੱਲੋ	ਮੂੰਗ	2 ਕਿੱਲੋ
ਜਵਾਰ	10 ਕਿੱਲੋ	ਚੌਲਾਈ	2 ਕਿੱਲੋ
ਕਣਕ	10 ਕਿੱਲੋ	ਚਨਾ	2 ਕਿੱਲੋ
ਚਾਵਲ	10 ਕਿੱਲੋ	ਨਾਚਣੀ	2 ਕਿੱਲੋ

ਇਹ ਸਭਾ ਕੁਝ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੀਸ ਲਵੋ। ਇਕ ਏਕੜ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਸਲ ਵਿਚ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿਓ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਪਾਓ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ 200 ਲੀਟਰ ਜੀਵ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਿਚ, ਫਸਲ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਨੱਤਰ, ਸਫੁਰਦ, ਪੋਟਾਸ਼ ਦੇ ਜੀਵਾਣੂ ਮਿਲਾਕੇ ਜਮੀਨ ਗਿੱਲੀ ਕਰਕੇ ਛਿੜਕਾਓ ਕਰੋ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਜਮੀਨ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜਤ

ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਓ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਵਨਸਪਤੀ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਮੀਨ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਗਾਂ ਨਾਲ ਲੜਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੀੜੇ ਜਾਂ ਫਫੰਦੀ ਵਰਗੀ ਬੀਮਾਰੀ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਠਹਿਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗੀ। ਲੇਕਿਨ ਜਮੀਨ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਵਨਸਪਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀ ਨਾਲ ਵਨਸਪਤੀ ਲੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਕੀੜੇ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀੜਾ ਫਸਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰਭਕਸ਼ੀ ਕੀਟਕ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਭਕਸ਼ੀ ਕੀੜਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਨੇ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਜਿਹਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ ਇਹ ਰਹੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਈਏ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੇੜ-ਪੱਦੇ ਲਗਾਈਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਜੋ ਫਸਲ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਉਹ ਫਸਲ ਲੈਣੀ ਹੈ। ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਵੀ ਯੋਗ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਵਿਚ ਜਿਆਦਾ ਪੈਦਾਵਾਰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸਾਨੇ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਵੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਚਾਨਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੀੜਾ ਜਾਂ ਬੀਮਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਲਈ ਕੀੜੇ ਜਾਂ ਫਫੰਦੀ ਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕੀੜੇ ਰੋਕਣ ਵਿਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧੀ

1. ਕੌੜੇ ਨਿੰਮ ਦੇ ਪੱਤੇ	5 ਕਿੱਲੋ	7. ਸੀਤਾਫਲ ਦੇ ਪੱਤੇ	3 ਕਿੱਲੋ
2. ਕਨਹੋਰ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ	8. ਰੂੰਈ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ
3. ਪਪੀਤੇ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ	9. ਅਰੰਡੀ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ
4. ਕਰੰਜ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ	10. ਗੁਡਵੇਲ ਦੇ ਪੱਤੇ	2 ਕਿੱਲੋ
5. ਕਾਂਗਰੇਸ ਘਾਹ ਦੇ ਪੱਤੇ	1 ਕਿੱਲੋ	11. ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਕੁੱਟੀ ਹੋਈ	2 ਕਿੱਲੋ
6. ਸਫੇਦ ਧਤੂਰਾ	2 ਕਿੱਲੋ		

ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀਮੇਂਟ ਦੀ ਥੈਲੀ ਜਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਟੈਂਕੀ ਵਿਚ 200 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਕੇ 30 ਤੋਂ 40 ਦਿਨ ਤੱਕ ਸੜਣ ਦਿਓ। ਟੈਂਕੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਮੋਟੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਹਰ ਰੋਜ ਮਿਸ਼ਰਣ ਨੂੰ 2 ਵਾਰ ਡੰਡੇ ਨਾਲ ਘੜੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹਿਲਾਓ। 30-40 ਦਿਨਾਂ ਬਾਦ ਉਸ ਨੂੰ ਛਾਣ ਕੇ 15

ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਲੀਟਰ (ਕੀੜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇਖ ਕੇ) ਮਿਸ਼ਰਣ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਕਿਸੀ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਕੀੜਿਆਂ ਲਈ ਛਿੜਕੋ। ਇਕ ਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਿਸ਼ਰਣ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਰਣ ਵਿਚ 200 ਮਿ:ਲੀ: ਗੋਮੂਤਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(2) ਨਿੰਮ ਅਰਕ: 5 ਕਿੱਲੋ ਕੌੜੇ ਨਿੰਮ ਦੇ ਬੀਜ ਕੁੱਟ ਕੇ 9 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਿਓਂ ਦਿਓ। ਇਸ ਵਿਚ 500 ਗਰਾਮ ਹਰੀ ਮਿਰਚ ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਿਲਾਓ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਿੰਮ ਦਾ ਜਿਅਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ 200 ਗਰਾਮ ਕੋਈ ਵੀ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲਾ ਪਾਉਡਰ ਮਿਲਾ ਦਿਓ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹਿਲਾ ਕੇ ਛਾਣ ਲਓ ਅਤੇ 100 ਲੀਟਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾਓ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮਿਸ਼ਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਫਫੰਦੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਖੇਤੀ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ

ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਅਨੁਕੂਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ 'ਤੇ ਦਰੱਖਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਚੰਗੇ ਕੀਟ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਮਿੱਟੀ ਬੰਜਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਦਰੱਖਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ। ਜੇਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਹਵਾ, ਗਰਮ ਹਵਾ ਦੇ ਝੌਂਕੇ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਆਰਦਰਤਾ, ਇਹ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਦਰੱਖਤ, ਵਨਸਪਤੀ ਬੰਨ੍ਹ 'ਤੇ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀ ਬੰਨ੍ਹ 'ਤੇ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਨਿੰਮ, ਪਾਂਗਾਰਾ, ਕੜੀਪੱਤਾ, ਸ਼ਰੀਫਾ (ਸੀਤਾਫਲ), ਗਿਰੀਪੁਸ਼ਪ, ਅਰੰਡੀ, ਬਕਾਣਾ, ਸ਼ੇਵਰੀ, ਰੂੰਈ, ਸਬਜਾ, ਅਛੂਸਾ, ਕਰੰਜੀ ਆਦਿ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕਾ, ਸੂਰੂ, ਸਿਲਵਰ ਓਕ ਵਰਗੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਓ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਕੇਅਰ ਫੁੱਟ 'ਤੇ ਇਕ ਤੁਸਲੀ ਦਾ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਇਕ ਗੇਂਦੇ ਦੇ ਫੁੱਲ ਦਾ ਬੂਟਾ ਲਗਾਉਣਾ ਵੀ ਅਤੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਦਰੱਖਤ ਵਨਸਪਤੀਆਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ:

- 1) ਕੌੜੇ ਨਿੰਮ ਦਾ ਦਰੱਖਤ: ਇਹ 250 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਣੂਜੰਨਯ ਰੋਗਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁੱਧ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- 2) ਸੀਤਾਫਲ (ਸ਼ਰੀਫਾ): ਮਿਲੀਬਗਜ਼ ਨਾਮ ਦਾ ਇਹ ਕੀੜਾ ਇਸ ਦਰੱਖਤ ਵਿਚ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨੇੜੇ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਜੋ ਵਿਚ ਫਸਲ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ।
- 3) ਕੜੀਪੱਤਾ: ਬੁਲਬੁਲ ਵਰਗਾ ਪੰਛੀ ਇਸ ਉਪਰ ਆਪਣਾ ਘੋਂਸਲਾ (ਆਲੂਣਾ) ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨੁਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- 4) ਗੇਂਦੇ ਦੇ ਫੁੱਲ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ ਵਿਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸੂਤਰਕ੍ਰਿਮੀ (ਨਿਮੋਟੋਡ) ਦਾ ਤੋੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਡੀਬਰਡ ਬਿਟਲ ਨਾਮ ਦਾ ਭੰਵਰਾ ਜੋ ਮਿਲੀਬਗਜ਼ (ਮਾਵਾ) ਨੂੰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੌਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹੈ।
- 5) ਤੁਲਸੀ: ਇਸ ਨਾਲ ਓਝੋਨ ਹਵਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਝੱਲੀਆਂ ਦੇ ਅੰਡੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਫੈਦ ਮੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਨਰ ਪਤੰਗ ਉਸ 'ਤੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਨਪੁੰਸਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੱਛਰ ਵੀ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤੁਲਸੀ ਵਿਚ 27 ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਲਕੋਲਾਈਡ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਫਫੁੰਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ।
- 6) ਗਿਰੀਪੁਸ਼ਪ: ਇਹ ਵਨਸਪਤੀ ਹਵਾ ਵਿਚੋਂ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਜਮੀਨ ਵਿਚ ਨਾਈਟ੍ਰੋਜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

- 7) ਸ਼ੇਵਰੀ ਸੂਬਾਭੱਲ: ਇਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਚੰਗਾ ਚਾਰਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਹਰੀ ਖਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- 8) ਸਬਜਾ ਅਤੇ ਅਫੂਸਾ: ਇਹ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਹਨ। (ਅਫੂਸਾ ਦੇ ਪੱਤੇ ਕੇਂਚੂਏ ਦੀ ਖਾਦ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਇਸਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ)।
- 9) ਨਿੰਮ, ਸ਼ਰੀਫਾ, ਅਰੰਡੀ, ਕਰੰਜੀ, ਰੂੰਈ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਦਸ਼ਪਰਣੀ ਅਰਕ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੰਦੇ ਕੀੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਉਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- 10) ਅਸ਼ੋਕਾ, ਸੂਰੂ ਵਰਗੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਜੋਰ ਨਾਲ ਚੱਲਦ ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਤੋਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ਼ਿਵ ਭਗਵਾਨੁਵਾਚ

“ਪਰਮਾਤਮ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸਵਰੂਪ
ਦੀ ਧੁੱਪ ਦੇਕੇ ਬੀਜ ਤੋਂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰੋ”

ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸੁਝਾਓ

1) ਸ਼ਾਸ਼ਵਤ ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਜਰੂਰ ਲਹਿਰਾਓ।

ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣਾ ਅਤੀ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਝੰਡਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ (ਨਿਗੋਟਿਵ) ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਚੰਗੀ ਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਝੰਡੇ ਵਿਚ ਲਾਲ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਵੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਨਾਲ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨਾਂ ਲਾਲ ਰੰਗ 'ਤੇ ਆਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋਕੇ ਫਸਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਨਾਲ ਫਸਲ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਸਲ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੀਲਾ ਰੰਗ ਝੱਲੀਆਂ ਦੇ ਅੰਡੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਮੱਖੀਆਂ ਪੀਲੇ ਰੰਗ 'ਤੇ ਅੰਡੇ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਡੇ ਨਾਲ ਝੱਲੀਆਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਖਾਨ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਉਹ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀੜਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਸਕੇਅਰ ਫੁੱਟ ਵਿਚ ਇਕ ਝੰਡਾ ਫਸਲ ਦੇ ਉਪਰ 5 ਫੁੱਟ ਉਚਾ ਕਰਕੇ ਜਰੂਰ ਲਗਾਓ।

2) ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰੁਸ਼ਾਰਥ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨੰਤੀ ਸੰਭਵ ਹੈ।

3) ਯੋਗਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਹੱਲ ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਫਸਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਤੱਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰੋ:

ੳ) ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਸੰਕਲਪ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਦੀ ਵਿਧੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅ) ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਗੀਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਜਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿੰਨਾਂ ਸੋਹਣਾ ਕਿੰਨਾਂ ਵਿਰਾਟ ਹੋਵੇਗਾ ਰਚਨਾਕਾਰ ....., ਰਚਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇੰਨਾਂ ਸੁੰਦਰ ਵਿਸ਼ਾਨ ਇਹ ਸੰਸਾਰ .....

⇒ ਸਭਕਾ ਮਾਲਿਕ ਏਕ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਬੰਟਾ ਹੂਆ ਸੰਸਾਰ ਹੈ .....

⇒ ਮੇਰਾ ਗਾਂਵ ਮੇਰਾ ਦੇਸ਼ ....., ਗਾਂਵ ਕਾ ਛੋਰਾ.....

⇒ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਕੀ ਧਰਤੀ ਸੋਨਾ ਉਗਲੇ, ਉਗਲੇ ਹੀਰੇ ਮੋਤੀ....., ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਬਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

⇒ ਪਾਂਚੇ ਤੱਤਵੋਂ ਕੋ ਧਿਆਨ ਮੇਂ ਰੱਖਤੇ ਹੂਏ ..... ਜੈਸੇ ਨਭ ਮੇਂ ਤਾਰੋਂ ਕੀ ਸ਼ੋਭਾ ਹੋਤੀ ਹੈ, ਵੈਸੇ ਧਰਾ ਪਰ .....

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਗੀਤ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜਾ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਸਲ ਵਾ ਵਨਸਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਰ ਵਧੀਆ ਪਵੇਗਾ, ਪੇੜ-ਪੌਦੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਝੁਮਣ ਲੱਗਣਗੇ।